

Financieringswijzer: wegwijzer naar passende financiering

27 juli 2015 door Ron Kieft

De oplossing voor de financieringsbehoefte van ondernemingen ligt steeds vaker in een combinatie van verschillende financieringsvormen. Om al die vormen voor ondernemingen inzichtelijk en toegankelijk te maken, hebben MKB-Nederland, VNO-NCW en de NVB vorig jaar de financieringswijzer voor het mkb gelanceerd. De financieringswijzer kan ondernemingen gericht helpen om de financieringsbehoefte te voldoen.

Het oplossen van financieringsknelpunten is belangrijk, omdat het midden- en kleinbedrijf (mkb) de motor is van de Nederlandse economie. De helft van ons bruto binnenlands product en 60 procent van de werkgelegenheid komt van kleine en middelgrote bedrijven. Als het mkb onvoldoende aan financiering kan komen, remt dat het herstel van economische groei en werkgelegenheid.

In Nederland wordt de markt voor mkb-financiering door vier grote banken gedomineerd en die banken zijn voorzichtiger geworden met werkkapitaalfinanciering. Als een bank de kredietaanvraag van een mkb-onderneming afwijst, zijn er maar weinig alternatieven. Andere banken zullen al gauw dezelfde afweging maken en alternatieve aanbieders hebben nog onvoldoende schaal.

Uit onderzoek van TNS Nipo blijkt dat 69 procent denkt dat het de komende jaren nog moeilijker wordt om financiering te vinden. 59 procent vindt dat het mkb te afhankelijk is van bankleningen. Toch is slechts 24 procent van de mkb-ondernemingen goed op de hoogte van alternatieve financieringsvormen. Bijna de helft (47%) heeft zelfs nog nooit naar alternatieve financieringsvormen gekeken.

De markt blijkt niet goed in staat om vooral kleinere ondernemingen tegen een redelijke prijs te financieren. Als de overheid niets doet, komt die financiering niet tot stand, met alle nadelige gevolgen van dien. Er is een veelomvattende beleids- en groeiagenda nodig om het mkb een goed toekomstperspectief te kunnen bieden. Daarom biedt de overheid faciliteiten voor het kleinere mkb, bijvoorbeeld in de vorm van betere informatievoorziening, subsidies en regelingen en garanties.

Subsidies en financieringsregelingen

Naast eigen en vreemd vermogen bestaan er diverse subsidies en financieringsregelingen van de overheid om aan voldoende financiering te komen. Deze kunnen uitkomst en ondersteuning bieden bij het aantrekken van zowel eigen als vreemd vermogen.

Een subsidie is een tijdelijke of permanente uitkering van de overheid voor activiteiten die van algemeen belang zijn en die de overheid zelf niet wil of kan uitvoeren maar wel graag wil stimuleren. Er zijn tal van subsidies waarvoor ondernemingen in aanmerking kunnen komen. Een subsidie kan vooral geschikt zijn voor sterk innovatieve ondernemingen, die zich bijvoorbeeld bezig houden met onderzoek en ontwikkeling. Subsidies kunnen via diverse overheidsinstanties worden aangevraagd. Daarnaast bestaan voor gerichte financieringsdoelen, zoals starten, innovatie en internationaal ondernemen soms overheidsregelingen.

Het Ministerie van Economische Zaken beschikt over een uitgebreid instrumentarium om de financiering van ondernemingen te stimuleren. Dit instrumentarium is vanaf het begin van de kredietcrisis al aanmerkelijk uitgebreid en geïntensiveerd. Met de garantieregelingen Bmkb, GO en Groeifaciliteit is in de periode 2009-2013 voor meer dan acht miljard euro aan leningen aan het mkb mogelijk gemaakt. Daarnaast hebben banken, verzekeraars en het Ministerie van Economische Zaken sinds 2009 120 miljoen euro in Qredits geïnvesteerd voor kleine leningen aan ondernemingen die niet bij de bank terecht kunnen. Het Innovatiefonds mkb+ is in 2012 opgericht om te voorzien in risicodragende financiering voor innovatie.

De overheidsgaranties maken het mogelijk dat relatief risicovolle financiering toch tot stand kan komen. Tot 2011 was de benutting van de Bmkb en de GO goed. De benutting van de Groeifaciliteit is altijd laag geweest. De afgelopen jaren waren echter ook de Bmkb en GO onderbenut. De voorwaarden om in aanmerking te komen voor het gebruik van de Bmkb- en GO-regeling zijn te beperkend en de hoogte van de garanties is niet toereikend. De onderbenutting van de Groeifaciliteit wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt doordat deze vooral is gericht op het garanderen van achtergestelde leningen verstrekt door banken. Terwijl banken sinds het begin van de economische crisis nagenoeg geen achtergestelde leningen meer verstrekken. Om het gebruik van de garanties voor vreemd en eigen vermogen te vergroten kunnen zowel de instrumenten zelf als de uitvoering ervan worden aangepast.

Omdat de uitvoering van bepaalde regelingen aan veranderingen onderhevig is, is het goed om kennis te nemen van de meest actuele informatie via de Subsidiewijzer van de RVO (www.rvo.nl/subsidies-regelingen). De Subsidiewijzer geeft een compleet overzicht van alle subsidies en financieringen die de RVO voor diverse ministeries uitvoert.

Voor ondernemingen is het aantal regelingen nauwelijks bij te houden. Veel ondernemingen wenden zich dan ook tot gespecialiseerde adviseurs. Financiële instellingen en intermediairs zijn op de hoogte van de verschillende regelingen en kunnen helpen de financieringsbehoefte van een onderneming te matchen met de beschikbare regelingen.

Extra financieringsruimte voor mkb-ondernemingen

Vanwege de problematische financieringsruimte voor mkb-ondernemingen heeft minister Kamp van Economische Zaken vorig jaar zomer in het zogeheten 'Aanvullend actieplan mkb-financiering' een aantal maatregelen aangekondigd gericht op het versterken van de vermogenspositie van het mkb, het stimuleren van alternatieve financieringsbronnen, het

verbeteren van de marktwerking en het verbeteren van de effectiviteit van het bestaande instrumentarium.

Financieringswijzer

Op 25 juni 2014 heeft minister Kamp, samen met MKB-Nederland en de Nederlandse Vereniging van Banken de nieuwe financieringswijzer voor het midden- en kleinbedrijf gelanceerd. De financieringswijzer helpt ondernemers hun financieringsbehoefte in kaart te brengen en helpt ze op weg naar aanbieders van passende financieringsvormen.

De financieringswijzer is onderdeel van de vernieuwde Ondernemerskredietdesk. De Ondernemerskredietdesk werd in 2009 ontwikkeld door MKB-Nederland, VNO-NCW en de NVB, met steun van het ministerie van Economische Zaken, toen duidelijk werd dat mkb-ondernemers als gevolg van de crisis steeds moeilijker aan financiering konden komen. Het vernieuwen van de website is noodzakelijk om beter in te kunnen spelen op het huidige, snel veranderende financieringslandschap.

Het doel van de Ondernemerskredietdesk is:

ondernemers informeren op het gebied van bancaire financiering en andere vormen van financiering;

de kans van slagen bij het verkrijgen van bedrijfsfinanciering te vergroten door informatievoorziening en ondersteuning.

Stappenplan financiering

Ondernemingen zijn om uiteenlopende redenen op zoek naar financiering. Gratis of makkelijk geld bestaat niet. Een onderneming zou aan financiering dan ook de aandacht moeten besteden die het verdient. Het advies daarbij is:

- besteed regelmatig tijd en aandacht aan de financieringsvraag;
- gebruik een mix van financieringsbronnen, die met de levenscyclus van de onderneming mee verandert;
- huur desgewenst een financieel expert in.

Veel ondernemingen zijn afhankelijk van experts die hen helpen de diverse financieringsbronnen aan te boren. Een goede financiële expert verdient zichzelf terug door het helpen samenstellen van de meest passende mix van financieringsbronnen met voldoende spreiding in looptijd, prijs en beschikbaarheid, waardoor ook de risico's op het ontbreken van voldoende financiële middelen worden beperkt. Daarnaast kan een expert een stuk van de voorbereiding doen, waardoor het aantrekken van een passende financiering het ondernemerschap niet te veel belemmerd.

Bepaal de financieringsbehoefte

Het belangrijkste aspect bij een kredietaanvraag is het nauwkeurig bepalen van de financieringsbehoefte. Dat geeft richting aan de financieringsoplossing die het beste bij de situatie van de onderneming past. De beste methode om te bepalen hoeveel krediet een onderneming de bank moet vragen is het opstellen van een geprognosticeerd cashflowoverzicht. Daarin zijn de verwachte ontvangsten en uitgaven in een te kiezen toekomstige tijdsperiode opgenomen. In een geprognosticeerd cashflowoverzicht kan de investering en ook de stijging van de bedrijfskosten, de voorraden en de debiteuren worden opgenomen. Houd daarbij rekening met indirecte kosten,

zoals tijdelijke huisvesting en notariskosten. Bijvoorbeeld door scenario's te schetsen wat er gebeurt met of zonder de investering.

Ondernemingskredietdesk

Iedere onderneming is anders en heeft specifieke financieringsbehoeften. Bij deze specifieke financieringsbehoeften horen passende financieringsvormen. Naar aanleiding van de antwoorden op de vragen in de financieringswijzer (www.ondernemerskredietdesk.nl/financieringswijzer) wijst de Ondernemingskredietdesk naar de financieringsvormen die mogelijk goed bij de onderneming passen en de partijen waarbij ondernemers hiervoor het beste kunnen aankloppen. Daarnaast geeft de website inzicht in de manier waarop soortgelijke ondernemingen over het algemeen zijn gefinancierd.

De meeste ondernemingen kloppen voor aanvullende financiering in eerste instantie bij een bank aan. Om een bank over te halen om krediet te verstrekken moet een onderneming goed beslagen ten ijs komen en de bank ervan moeten zien te overtuigen dat de onderneming het krediet kan terugverdienen.

Checklist

Voor ondernemers die op zoek zijn naar financiering en daarvoor een aanvraag willen indienen bevat de website van de Ondernemingskredietdesk een Checklist financieringsaanvraag. Hierop staan de gegevens die een bank in ieder geval nodig heeft om de financieringsaanvraag in behandeling te kunnen nemen. Veel elementen van de checklist zijn ook noodzakelijk voor het indienen van een financieringsaanvraag bij andere financiers. Individuele financiers kunnen aanvullende informatie vragen. Daarnaast verschillen de voorwaarden om in aanmerking te komen voor financiering per financierer en per specifieke financieringsvorm.

Drs. R.M. Kieft RA is zelfstandig consultant in Hoofddorp (www.backbv.nl)